

Τὰ ψέματα τῶν παιδιῶν καὶ οἱ εὐθύνες τῶν γονιῶν (π.Ίωάννης Καλογερόπουλος)

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα)

Θυμίζω ἀπλῶς καὶ ἐπιγραμματικὰ τὶς δύο ἄλλες αἰτίες ποὺ τὰ παιδιὰ λένε ψέματα, γιὰ νὰ μποῦμε στὴν τρίτη. Πρῶτον τὶς συνθήκες, τὶς σχέσεις γονέα καὶ παιδιοῦ ποὺ προδιαθέτουν τὸ ψέμα, ἐπειδὴ τὸ παιδὶ φοβᾶται νὰ πεῖ τὴν ἀλήθεια, δεύτερον τὴ μίμηση καὶ τὴν ταύτιση τοῦ παιδιοῦ μὲ τὸν γονέα, ὁ ὁποῖος συνηθίζει νὰ λέει τὸ ψέμα, εἴτε μέσα στὴν οἰκογένεια εἴτε καὶ ἔξω.

Καὶ περνᾶμε τώρα στὴ τρίτη αἰτία, ποῦ εἶναι τὸ φαινόμενο τῶν γονέων, οἱ ὁποῖοι μὲ παράπονο καὶ ἀπορία λένε: «Μέχρι τώρα εἴχαμε μιά πολὺ καλὴ σχέση μὲ τὰ παιδιά μας, τὰ ξέραμε ὅλα, μᾶς τὰ λέγανε ὅλα, δὲν εἶχαν τίποτε νὰ κρύψουν, καὶ ξαφνικὰ ἄρχισαν τὸ ψέμα». Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια καὶ συμβαίνει στὴν ἐφηβεία κυρίως, καὶ πράγματι ἀξίζει τὸ κόπο νὰ ἀναρωτηθοῦμε γιὰ τὰ αἴτια.

Τὰ αἴτια βρίσκονται σὲ αὐτὲς τὶς ἀλλαγές, ποῦ συμβαίνουν στὴν ἐφηβεία, μία ἀπὸ τὶς ὁποῖες εἶναι, ὅτι ὁ ἔφηβος ἀρχίζει νὰ ζητάει τὴν προσωπικὴ του ταυτότητα, ἀρχίζει δηλαδὴ νὰ παίρνει ἀποστάσεις ἀπὸ τοὺς γονεῖς, νὰ ἀνεξαρτητοποιεῖται καὶ νὰ ἀναζητᾶει νὰ δεῖ ποιὸς εἶναι αὐτὸς πιά, καὶ δὲν θέλει νὰ εἶναι πλέον τὸ παιδί, ποῦ πιστεύει ἢ κάνει αὐτὰ ποῦ οἱ γονεῖς του θέλουν.

Αυτό τὸ ἔργο τῆς ἀπόστασης καὶ τῆς βαθμιαίας ἀνεξαρτητοποιήσεως εἶναι κάτι ποὺ θὰ κρατήσῃ ἀρκετὰ χρόνια. Αὐτὸ τὸ ἔργο εἶναι δύσκολο καὶ ὀδυνηρὸ πολλὰς φορές. Καὶ ὅταν ὁ ἔφηβος ἔχει διαμορφώσει μίαν πολὺ στενὴν σχέση με τοὺς γονεῖς, ὅπου τὰ λέει ὅλα, ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας εἶναι νὰ θέλῃ νὰ διαμορφώσει σιγὰ-σιγὰ καὶ ἕνα δικό του προσωπικὸ χῶρο. Τὸ χῶρο νὰ τὸν πάρουμε μεταφορικά, ὄχι κυριολεκτικὰ μόνο, ἀν καὶ πολλὰς φορές τὸ βλέπουμε καὶ κυριολεκτικὰ νὰ ἰσχύει, δηλ στὴν ἐφηβεία ἀρχίζει νὰ κλείνεται στὸ δωμάτιό του περισσότερο ὁ ἔφηβος καὶ αὐτὸ τὸ γεγονός εἶναι φυσιολογικό.

Ἀλλὰ ὅπως συμβαίνει κυριολεκτικὰ με τὸ χῶρο, συμβαίνει καὶ μεταφορικά, με τὴν ἔννοια ὅτι ἀρχίζει νὰ ζητάει ἕναν ψυχολογικὸ χῶρο, ποὺ νὰ εἶναι δικός του, ἐκεῖ ποὺ νὰ μὴν παρεμβαίνει τὸ μάτι τοῦ μεγαλύτερου, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴν ὑπείσέρχεται τὸ βλέμμα τοῦ γονιοῦ. Αὐτὸ εἶναι μίαν ἀπόλυτα φυσιολογικὴ ἀνάγκη τοῦ παιδιοῦ καὶ ἐντάσσεται στὴν πορεία πρὸς τὴν ἀνεξαρτησία. Τὸ θέμα εἶναι ὅτι πολλὰς φορές ἐμεῖς ἔχουμε καλομάθει ἀπὸ μίαν πολὺ στενὴν σχέση ὅπου μας ἔλεγε τὰ πάντα, καὶ ὅταν ἀρχίσει νὰ μᾶς ἀποκρύπτει ἢ ἔστω μέσω ψέματος νὰ σκεπάζει ὀρισμένες πτυχὲς τῆς ζωῆς του, ἀνησυχοῦμε. Ἐὰν καταλάβουμε αὐτὴ τὴν ἀνάγκη τοῦ ἐφήβου, τὸ θέμα μπορεῖ νὰ λήξει ἐκεῖ. Μποροῦμε δηλαδὴ νὰ σεβαστοῦμε αὐτὴ τὴν ἀνάγκη του καὶ τότε θὰ πάψει τὸ ψέμα νὰ ὑπάρχει, ἀφοῦ ἐμεῖς θὰ τοῦ παραχωρήσουμε αὐτὸν τὸν ψυχολογικὸ χῶρο.

Εἶναι πολὺ σπουδαῖο νὰ γίνῃ τὸ παιδί μας ἀνεξάρτητο, καὶ μάλιστα εἶναι λανθασμένη ἢ τακτικὴ, ποὺ ἔχουν μερικὰ παιδιὰ πρὸς τοὺς γονεῖς, δηλ. νὰ μιλοῦν ὅπως μιλοῦσαν στὴν ἡλικία τῆς ἐφηβείας λέγοντάς τους τὰ πάντα. Ἀργότερα, ἀκόμη καὶ ὡς παντρεμένοι, αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ μιλήσουν με τοὺς γονεῖς ὅπως ὅταν μιλοῦσαν πρὶν, με καθημερινὰ τηλεφωνήματα ἢ με συχνὰς ἐπαφές, χωρὶς νὰ εἶναι μπροστὰ ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος. Καὶ πολὺ συχνὰ εἶναι μπροστὰ καὶ δημιουργοῦνται προβλήματα, διότι γίνετα ἔντονη αὐτὴ ἡ ἐπικοινωνία καὶ δὲν μπορεῖ τὸ ζευγάρι νὰ μείνῃ μόνο του. Ἡ τὸ ἀκόμα χειρότερο, ὅταν ἔχουν μεταξὺ τους προβλήματα, νὰ συνηθίζουν νὰ πηγαίνουν νὰ τὰ ποῦν στοὺς γονεῖς τους. Βέβαια ἐξαρτᾶται τί ὑποδοχῆς θὰ τύχουν τὰ παράπονα αὐτὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς. Καὶ ἐκεῖ πραγματικᾶ εἶναι μεγάλη ἡ δυνατότητα τους νὰ στηρίξουν αὐτὴ τὴν νέα οἰκογένεια ἢ νὰ τὴν γκρεμίσουν.

Πάντως ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀντιμετώπιση τῶν γονέων, εἶναι ἐσφαλμένη ἢ ἐκούσια ἐπέμβασή τους. Θὰ πρέπει π.χ. νὰ ψάξῃ «νὰ τὰ βρεῖ» ὁ ἄντρας με τὴ γυναίκα του καὶ ὄχι νὰ καταφεύγῃ ὁ ἄντρας στοὺς γονεῖς του ἢ καὶ τοὺς γονεῖς τῆς. Κάθε ἐνέργεια ποὺ γίνετα γιὰ βοήθεια ἀπὸ τοὺς γονεῖς εἶναι λάθος. Ἐφόσον παντρεύτηκε εἶναι ἀνεξάρτητος, καὶ ἔχει μίαν καινούργια οἰκογένεια, καὶ θὰ πρέπει νὰ λύσει τὸ πρόβλημα μόνο με τὸ κατάλληλο πρόσωπο ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο, ἀπὸ

τὴν/τὸν σύζυγο. Ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα.

Εἶναι ὅμως λίγο δύσκολο νὰ τὰ δοῦμε στὴν Ἑλλάδα ἔτσι, πού οἱ δεσμοὶ οἱ οἰκογενειακοὶ εἶναι πάρα πολὺ ἰσχυροί. Γνωρίζουμε ὅτι σὲ χῶρες σὰν τὴν Ἀμερικὴ εἶναι πολὺ συνηθισμένο τὸ φαινόμενο, ὅταν ἐνηλικιωθεῖ ὁ νέος, στὰ δεκαοκτῶ, νὰ πάει νὰ ζήσει μόνος του καὶ νὰ ἐργάζεται κιόλας. Δὲν λέμε ὅτι θέλουμε νὰ φτάσουμε σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ ἂν μπορούσαμε στὴν Ἑλλάδα νὰ πετύχουμε ὁ νέος, ὅταν ἀρχίσει νὰ ἐργάζεται καὶ ἔχει χρήματα στὰ χέρια του, στὰ εἴκοσι πέντε ἄς ποῦμε, νὰ ζοῦσε μόνος του, αὐτὸ νομίζω ὅτι θὰ ἦταν ὄφελος. Τὸ γεγονὸς ὅτι μένει μέχρι τὸ εἴκοσι ὀκτῶ ἢ καὶ τριάντα μὲ τοὺς γονεῖς, αὐτὸ δείχνει τὴ δυσκολία πού ἔχουμε στὴν Ἑλλάδα νὰ ἀποδεχτοῦμε τὴν ἀνεξαρτησία τῶν παιδιῶν μας.

Ξαναγυρίζοντας στὸ θέμα μας πού εἶναι τὰ ψέματα, ἐδῶ εἶναι τὸ κρίσιμο σημεῖο, ὅτι πολλὲς φορὲς δὲν εἴμαστε ἕτοιμοι γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀνεξαρτησία, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἔφηβος νὰ ἀναγκάζεται νὰ καταφεύγει στὸ ψέμα γύρω ἀπὸ τὴν προσωπικὴ του ζωὴ καὶ τὶς κινήσεις του, γιὰ νὰ διατηρήσει τὸν προσωπικὸ ἰδιωτικὸ χῶρο, ὅπου δὲν ὑπείσέρχεται τὸ βλέμμα κάποιου ἄλλου καὶ αὐτὸ εἶναι πού ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη. Βέβαια χρησιμοποιεῖ ἕναν ἐφάμαρτο τρόπο γιὰ νὰ τὸ πετύχει, ἀλλὰ ὁ σκοπὸς του εἶναι φυσιολογικὸς καὶ σημαντικὸς, ὅμως δὲν ξέρει ἄλλο τρόπο νὰ τὸ πετύχει.

Τώρα βρέθηκε μπροστὰ σὲ μία καινούργια ἀνάγκη, ἡ ὁποία ὡς τώρα δὲν ὑπῆρχε. Ἐπομένως ἂν παραμείνουν οἱ γονεῖς διακριτικοὶ καὶ σεβαστοὺν τὸ προσωπικὸ χῶρο τοῦ ἐφήβου θὰ διευκόλυνε πάρα πολὺ αὐτὸ καὶ δὲν θὰ χρειαζόταν τὸ ψέμα. Δὲν μπορούμε π.χ σὲ ἕνα δεκαεξάχρονο πια νὰ τοῦ ζητᾶμε ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῶν κινήσεών του, ὅπως ὅταν ἦταν δέκα χρονῶν, «πού θὰ πᾶς, μὲ ποιόν, τί ἀκριβῶς ἔκανε μὲ τὰ μαθήματά του σήμερα, σὲ ποιὸς τηλεφώνησε, σὲ ποιά καφετερία θὰ πάει νὰ καθίσει». Ὅλα αὐτὰ δημιουργοῦν ἕνα ἀσφυκτικὸ κλοιὸ γύρω του, πού δὲν βοηθᾷ στὴν ἡλικία αὐτή.

Νὰ προσθέσω ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀνεξαρτησίας πολλὲς φορὲς τὸ ἀκοῦμε δύσκολα κυρίως ἐμεῖς οἱ πιστοὶ γονεῖς. Οἱ πιστοὶ γονεῖς ἔχουμε δυσκολία νὰ ἀκούσουμε καὶ νὰ δεχτοῦμε καλὰ τὸ θέμα τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν παιδιῶν μας καὶ πολλὲς φορὲς μὲ δικαιολογία τὴν πίστη μας. Θεωρεῖται ἀπὸ πολλοὺς πιστοὺς γονεῖς ἀρετὴ, τὸ ὅτι ὁ γονιὸς ἔχει τόσο στενὴ σχέση μὲ τὸ παιδί του σὲ σημεῖο πού νὰ μὴν ἔχει προσωπικὴ ζωὴ ὁ ἔφηβος. Ὅμως παρουσιάζονται πολλὰ προβλήματα ἀργότερα, ὅπως μᾶς βεβαιώνει ἡ ψυχιατρικὴ πράξη, ὅταν ἡ ἀνεξαρτησία δὲν γίνῃ μέσα στὴν ἐφηβεία καὶ καλεῖται νὰ γίνῃ ξαφνικὰ στὰ εἴκοσι. Ἀλλὰ νὰ ποῦμε ὅτι αὐτὸ δὲν δικαιώνεται οὔτε καὶ θεολογικά, ἐφόσον ὁ ἄνθρωπος μέσα στὴν ἐφηβεία ἀναπτύσσει τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, τὶς δυνατότητες πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, ὅπως εἶναι

ή ἐλευθερία, ή ζωή του. Καὶ θυμᾶμαι ἕνα ποίημα, ποὺ εἶχε δημοσιευθεῖ κάποια στιγμή στὸ περιοδικὸ «Πειραϊκὴ Ἐκκλησία» καὶ ἔθετε τὸ ἐρώτημα: Πότε γιορτάζουν οἱ μάνες; Μήπως τότε, μήπως τότε; Ὅχι, ἔδινε τὴν ἀπάντηση στὸ τέλος, «οἱ μάνες γιορτάζουν ὅταν τὰ μικρά τους ἀετόπουλα ἀποκτήσουν δυνατὰ φτερά καὶ φύγουν ἀπὸ κοντὰ τους».

Καλύτερα νὰ προσανατολιζόμαστε πρὸς μία τέτοια προοπτικὴ πρὶν καν ἀποκτήσουμε παιδιά, ἔτσι ὥστε νὰ μὴν ὑποφέρουμε ἀπὸ κάτι τὸ ὁποῖο μόνο χαρὰ μπορεῖ νὰ προκαλέσει. Τέλος. ὅταν λέει ψέματα τὸ παιδὶ κάτι ζητάει, καὶ θὰ πρέπει νὰ ψάξουμε νὰ βροῦμε τί εἶναι αὐτὸ ποὺ ζητᾶ. Ἴδιαίτερα στὴν ἡλικία τῆς ἐφηβείας, ποὺ θέλει νὰ γίνεῖ ἀνεξάρτητο, ἐκεῖ πρέπει νὰ τὸ βοηθήσουμε. Ἐὰν ξέρουμε τὶς ψυχολογικὲς του ἀνάγκες, τελείως διαφορετικὰ θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὰ ψέματά του καὶ νὰ ἀλλάξει ἡ συμπεριφορὰ μας ὥστε νὰ βοηθήσουμε τὸ παιδί μας, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτὸ μας, νὰ ἀπαγκιστρωθεῖ ἀπ' αὐτὸ τὸ δέσιμο ποὺ εἶναι ἀσφυκτικό, καὶ μπορεῖ νὰ δημιουργήσει προβλήματα στὴ μετέπειτα ζωή του.

Πηγή: agiazoni.gr